

عظمت و فضیلت

آیۃ الکرسی

تہیہ و تنظیم: رضا مرندی

حق چاپ محفوظ و مخصوص انتشارات فلسفی

سرشناسه	:	مرندی، رضا، ۱۳۲۸، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	:	عظمت و فضیلت آیه‌الکرسی / تهیه و تنظیم رضا مرندی.
مشخصات نشر	:	تهران: یادمان فلسفی، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۹۶ ص.
شابک	:	978 - 964 - 8876 - 80 - 2
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیا
موضوع	:	آیه‌الکرسی - خواص
موضوع	:	قرآن - سوره‌ها و آیه‌ها، خواص
رده‌بندی کنگره	:	۱۳۹۳ ع ۶۴۷ م / ۹ / ۷۱ BP
رده‌بندی دیویی	:	۲۹۷/۱۵۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۵۱۷۰۱۰

نام کتاب: عظمت و فضیلت «آیه‌الکرسی»

گردآورنده: رضا مرندی

ناظر: علی فلسفی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۳

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

ناشر: انتشارات یادمان فلسفی

شابک: ۲ - ۸۰ - ۸۸۷۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN 978 - 964 - 8876 - 80 - 2

آدرس: تهران، ناصر خسرو، کوچه حاج‌نایب

نیش پاساژ خاتمی، پلاک ۱۲

تلفن: ۳۳۹۵۳۳۰۷ - ۳۳۹۱۵۷۷۵

همراه: ۰۹۱۳۷۰۰۸۹۶۶ - ۰۹۱۳۲۸۷۹۴۵۸

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

آدابِ باطنیِ قرائتِ قرآن

از بیانِ امام جعفر صادق علیه السلام

حضرتِ امام جعفر صادق علیه السلام می فرماید: هر کس تلاوتِ قرآن کند (و به خاطر عظمت و علو مقامی که قرآن در پیشگاهِ خداوند متعال دارد)، تلاوت کردنِ قرآن او، مقارنِ با خضوع و خشوع و حضورِ قلب و توجهِ به معانیِ آیات نباشد و از تلاوت کردنِ قرآن، در باطن و قلبش، رفتی و تغییرِ حالی در احوالش و تحوّلِ روحی در باطنش حاصل نشود و خوف و ترسِ الهی در دل او بهم نرسد، به تحقیق این قاری و تلاوت کننده ی قرآن، مرتبه و منزلتِ قرآن را که بسیار عظیم و بس بزرگ است، سهل و آسان گرفته، و مرتبه ی صاحبِ قرآن را، حقیر و کوچک شمرده، و کاملاً روشن و پر واضح است که چنین قاری قرآن، البته زیانکار و نقصان روزگار و از بَرَکاتِ عظیمِ قرآن بی بهره است.

حقیقتِ ثوابِ تلاوتِ قرآن

قاری قرآن، در رسیدن به حقیقتِ ثوابِ تلاوتِ قرآن و رسیدن به فواید و ثوابِ عظیمِ آن، و درک معانیِ عالیِ آیات، نیازمند به سه چیز است.

اول: دلِ خاشع و خاضع.

دوم: بدنِ فارغ از شغل‌ها و سایر مشغله‌ها.

سوم: جای خالی و خلوت به دور از اغیار.

هر کدام از این سه خصلت یادشده، برای قاری قرآن، منشأ و باعثِ فایده‌ای عظیم و برکاتِ بزرگ است.

اول: خضوع و خشوع

خشوع و خضوع، سببِ گریختنِ شیطان است از باطنِ قاری قرآن. چنان که خداوند متعال در مقامِ تعلیمِ آدابِ قرائتِ قرآن، خواه در نماز و خواه در غیرِ نماز، فرموده است: «فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ، فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ». یعنی: هرگاه خواستی تلاوتِ قرآن بکنی، استعاذه کن و پناه ببر به خدای متعال، از شرِ شیطانِ رانده شده و محروم از رحمتِ الهی. (سوره‌ی مبارکه‌ی نحل، آیه‌ی ۹۸).

باید دانست که استعاذه به دو نوع است.

اول: به زبان گفتنِ «أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ

الرَّحِيمِ». یعنی: پناه می‌برم به خداوندِ متعال، از شرِّ شیطانِ رانده شده از رحمتِ خداوندِ متعال؛ این استعاده را چندان قدر و کمالی نیست.

دوم: استعاده‌ی حقیقی، یعنی: تمام درهای ورود آن دیو لعین به دور از حق و طریق و راه‌های اضلال و گمراه کردنِ او را بازشناسی، و از هر راه که قصدِ تو کند، در سرِ راهش، مانعی بتراشی و دافعی ایجاد کنی، و درهای ورودِ شیطان را کاملاً به روی شیطان ببندی.

اربابِ مجاهده و اهلِ ریاضت و سیر و سلوک اِلَیَّ اللّٰه، که عنانِ اختیار از دستِ این مکارِ وسوسه‌گر ربوده‌اند، فرموده‌اند: شیطان از ده باب، برای دخول به قلبِ آدمی، وارد می‌شود.

اول: از راهِ حرص و جمع آوری مالِ دنیا؛ و آن را به قناعت می‌توان بست.

دوم: از راهِ آرزوهای دراز درمی‌آید؛ و آن را به خوفِ موت و ترس از مرگ، مسدود می‌توان کرد.

سوم: از راهِ راحت طلبی و نازیدن به نعمت درمی‌آید، و آن را به زوالِ نعمت و یاد کردنِ سختی حساب و کتابِ روز قیامت، مقابله توان کرد.

چهارم: از راهِ عجب و خودبینی درمی‌آید؛ آن را نیز به خوفِ این که خداوندِ متعال بعد از مدّتی، هر صاحبِ

عجیبی را همانند خود شیطان، از رحمت خود دور می‌کند و به انواع گرفتاری‌ها و بیماری‌های ناعلاج و دردهای بی‌درمان، گرفتار می‌کند، مسدود باید ساخت.

پنجم: دخل و تصرف وی از راه استخفاف و حقیر و کوچک شمردن برادران مؤمن است، آن را به رعایت احترام و توجه حقوق برادر مؤمن نسبت به یکدیگر، قلع و قمع باید نمود.

ششم: عبور او از راه حسد است؛ آن را به رضا دادن به قسمت الهی و عدل در حکم خداوندی، مقابله باید نمود.

هفتم: از راه ریا و خودنمایی در میان مردم می‌آید؛ و آن طریق را به اعمال اخلاص در اعمال، باید گرفت. هشتم: از راه بخل و عدم سخاوت و گذشت درمی‌آید؛ و آن را با خوشنود کردن دل، به فنا و نابودی آن چه در دست مردم است و به بقای آن چه در پیشگاه خداوند متعال است، از بین برد.

نهم: از راه کبر و خود بزرگ بینی؛ و آن را به قوت بازوی تواضع و فروتنی، مسدود باید ساخت و بزرگی و کرامت را، در تقوی و ترس از خدا باید دانست.

دهم: آمد و شد او، از راه طمع به دست این و آن

است؛ پس دستِ طمع از خلق، کوتاه باید ساخت و روی همت بر خزانه‌ی کرم نامتناهی الهی باید آورد. حاصل آن که، چه در وقتِ قرائتِ قرآن و چه در غیر وقتِ قرائت، سدّ راه‌های مداخلِ آن گمراه کننده‌ی مکار را، با استعانت از خداوندِ متعال و پناه بردن از شرّ وسوسه‌های آن به خداوندِ قادرِ متعال و به تذکار و یادآوری آیاتِ قرآنی و مواعظ و نصایحِ سُبحانی و توفیقِ ربّانی، برای اهلِ هوش و بصیرت و عقل و درایت، سهل و آسان است.

دوم: فراغت از سایر مشاغل

فایده فراغِ خاطر از سایر مشاغل، در وقتِ تلاوتِ قرآن، آن است که هرگاه فارغ باشد دلِ قاری قرآن از اسبابِ تشویشِ خاطر؛ خاطر او کاملاً متوجّه تلاوتِ قرآن و توجّه به معانی کلماتِ آیات می‌شود، و از عارض شدن چیزهایی که مانع ادراک و فهمِ معانیِ پر نور قرآن و محرومی از آن است، ایمن می‌شود. در این صورت، می‌داند که چه می‌خواند و کلامِ چه کسی را قرائت می‌کند، و چه کسی متکلم است. و اگر تلاوتش به محض تحریک و حرکت دادنِ زبان باشد و با یادِ دنیا و شغلِ به دنیا، قرآن بخواند؛ البتّه از منافعِ عظیم و پر فیض و برکتِ قرآن، محروم می‌ماند.

و حقیقت تلاوت قرآن، هرگز برایش حاصل نمی‌شود، و از ادراک نور معنوی قرآن و درک معانی باطنی و اسرار آن، بی‌بهره می‌گردد.

سوم: جای خالی و محل خلوت

هرگاه قاری قرآن، به دست آورد از برای تلاوت قرآن، جای خلوت و محل خالی، و بتواند از خلق عالم کناره گیرد و قلبش به دو خصلت سابق که «خشوع دل» و «فراغ بدن» باشد، موصوف گردد؛ انس می‌گیرد قلب و نفس این قاری قرآن به خداوند عالم و از مأنوس شدن با دیگران گریزان می‌شود و از اشتغال به غیر حق تعالی، پرهیز می‌کند.

نتیجه‌ی حاصل این شرایط

وقتی این شرایط در قاری قرآن حاصل شد، در این صورت است که قاری قرآن، ادراک لذت تلاوت قرآن می‌کند و به حلاوت و مزه‌ی مخاطبان الهی که در قرآن مجید، به بندگان خود وعده فرموده است، خواهد رسید. و مراتب شفقت و رحمت الهی به بندگان، به او ظاهر و آشکار خواهد شد. و سرانجام، خداوند متعال، انواع و اقسام کرامت‌ها و انواع عزت‌های خود را، به او معلوم خواهد فرمود و به معانی و اشارات بدیعه و رموزات عجیبه و اسرار باطنی قرآن، خواهد رسید.

لَذَّتْ شَهْدِ شَرَابِ رَبَّانِي

پس هرگاه قاری قرآن، یک جام از این شراب ربّانی چشید و سرش از باده‌ی محبّت الهی گرم و داغ شد، هیچ حالی را بر این حال، اختیار نخواهد کرد و هیچ کاری را بر این کار، ترجیح نخواهد داد. بلکه، حال تلاوت قرآن را بر هر حالی و این وقت را بر هر وقتی از اوقات زندگی خود، اختیار خواهد کرد. تا جایی که تلاوت قرآن را، بر اکثر عبادات مستحب، ترجیح خواهد داد؛ چرا که تلاوت قرآن، در حکم مناجات و گفتمان بی واسطه با پروردگار است، و بی حاجب و مانع، توجّه به جناب احدیّت است.

هشدار به قاریان قرآن

پس، نظر کن ای قاری قرآن، که چگونه خواهی خواند کتاب پروردگار خود را و منشور ولایت او را؟ که به تو کرامت فرموده است، و به چه طریق بجای آوری حدود او را از فرایض و سنن؟ چرا که قرآن عزیز، کتابی است بس با عزّت و رفعت و بلند مرتبت و هرگز راه ندارد به او، خلاف حقّ و باطل؛ نه نظر به اخبار و قصص گذشتگان، و نه نظر به احوال آیندگان؛ چرا که این قرآن، نازل شده است از جانب دانای حکیم حمید درستکار بس ستوده خصال.

یعنی: از جانب کسی که افعالش در نهایت استحکام و ایتقان است و نظر به آفرینش نظام کل هستی، به هیچ نحوی از انحاء، خلل و نقصی و کمبودی ندارد. و جمیع حمد و ستایش و سپاس، از برای او ثابت و سزاوار و منحصر به خداوند متعال است.

کیفیت خواندن قرآن

پس ای عزیز، بخوان قرآن را شمرده شمرده و با تأنی؛ نه با تعجیل و سرعت، نه حروف و کلمات از هم جدا نشود و نه بسیار از هم جدا و کشیده باشد، و در هنگام قرائت، کاملاً به معانی کلمات و آیات قرآن توجه کن، هرگاه رسیدی به آیهی رحمت و وعده به درجات بهشت؛ لحظه‌ای توقف و درنگ کن و بگو: «اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا» و هرگاه رسیدی به آیهی عذاب و وعید به درجات جهنم؛ استعاذه کن و پناه ببر به خداوند متعال از عذاب جهنم، و بگو: «اللَّهُمَّ عَافِنَا» و هرگاه به آیه‌های امثال و حکم و مواظ و نصایح رسیدی، به تفکر و تعقل بگذر، نه از روی غفلت و بی خبری.

حذر از توجه بیش از حد به مخارج حروف

و حذر کن و پرهیز از این که اقامت حروف قرآن، و ادای مخارج آن را بیش از حدود آن بجآوری و در نتیجه، حدود اوامر و نواهی آن را ضایع گذاری و تباه

سازی، و به به دستورات و واجباتش و منهیاتش عمل نکنی.

حدیث است: «رُبَّ قَالِ الْقُرْآنِ وَالْقُرْآنُ يَلْعَنُهُ»؛ یعنی: بسا قاری قرآن است، که قرآن بر او لعنت می‌کند، از جهت رعایت نکردن همه‌ی حدود و آداب ظاهری و باطنی تلاوت قرآن. و از اهمّ حدود قرآن، عمل نکردن به اوامر و نواهی قرآن مجید است.

فضیلت قرائت قرآن با شرایط

باید دانست که تلاوت قرآن با رعایت شروط مذکوره، فضیلت بسیار دارد. در حدیث قدسی، خداوند متعال چنین فرموده است: «هر کس مشغول شود به تلاوت قرآن، و در سایه‌ی اشتغال به تلاوت قرآن، نرسد به دعا کردن و عرض حاجت به من خدا؛ من خدا بهترین مزد شاکران را به او عطا می‌کنم، و نام او را در زمره‌ی صابران و حامدان، ثبت می‌کنم، و حاجت او را روا می‌کنم.»

قرآن، سفره‌ی احسان خداوند متعال

عبد الله بن مسعود، از حضرت رسول اکرم ﷺ روایت کرده که آن حضرت فرمودند: «قرآن، خوان و سفره‌ی احسان خداوند متعال است که جمیع بندگان را به او دعوت نموده است، پس از خوانِ نعمتِ او،

بهره‌مند شوید. و هر چقدر که می‌توانید، از آن فایده و بهره‌گیرید. چون قرآن، ریسمانی است بس محکم، که هر کس، دست در آن بزند، هرگز از رحمت واسعه‌ی خداوند متعال، محروم نمی‌شود.

و نوری است روشن و درخشان، که گمراهان را به سر منزل مقصود می‌رساند. و شفا و درمانی است به غایت نافع و سودمند، که دردمندان و مستمندانِ جهل، از «دارُ الشِّفای» معرفتِ قرآن، عارف می‌شوند. و کافی است که هر کس حقیقتاً تابعِ قرآن شود و به دستوراتش عمل کند و منهیاتش را ترک کند، البته به مرتبه و مقامِ ارجمندی می‌رسد. پس زیاد تلاوتِ قرآن نمایید، تا خداوند سبحان، به هر حرفی از آن، ده حسنه در دیوانِ حسناتِ شما بنویسد. نمی‌گوییم که «آلَم» ده حسنه دارد؛ بلکه «الف» را ده حسنه است و «لام» را ده حسنه و «میم» را ده حسنه است.»

(نقل از مصباح الشریعه، ص ۹۶)

بار الهی، توفیقِ قرائتِ قرآنِ عظیم را با تمام شرایطش، در هر صبح و شام، و عمل به همه‌ی دستوراتش را، و ترکِ همه‌ی منهیاتش را، برای همه‌ی مشتاقان و آرزومندان، به فضل و کرمات عطا فرما.
آمین یا رب العالمین.